

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA	25
Cel książki	25
Uzasadnienie	25
Istota interwencji kryzysowej	25
Zalety podejścia dyrektywnego	25
Zalety podejścia uczestniczącego	26
UKŁAD KSIĄŻKI	26
PODZIĘKOWANIA	29

CZĘŚĆ 1

Teoria i praktyka interwencji kryzysowej	31
---	----

ROZDZIAŁ 1

Zbiór pojęć interwencji kryzysowej	33
---	----

DEFINICJE KRYZYSU	33
--------------------------------	----

CHARAKTERYSTYKA KRYZYSU	33
--------------------------------------	----

Jednoczesne występowanie zagrożenia i okazji	33
--	----

Złożona symptomatologia	34
-------------------------------	----

Zalążek rozwoju i zmiany	34
--------------------------------	----

Żadnego panaceum czy „naprawy od ręki”	34
--	----

Konieczność dokonywania wyboru	34
--------------------------------------	----

Uniwersalność i wyjątkowość	34
-----------------------------------	----

OBSZARY KRYZYSÓW	35
-------------------------------	----

Kryzysy rozwojowe	35
-------------------------	----

Kryzysy sytuacyjne	35
--------------------------	----

Kryzysy egzystencjalne	35
------------------------------	----

Kryzysy środowiskowe	35
----------------------------	----

STANY TRANSKRYZYSOWE	35
-----------------------------------	----

TEORIE KRYZYSU I INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	37
Podstawowa interwencja kryzysowa	37
Rozszerzona teoria kryzysu	38
TEORIA EKOSYSTEMOWA	40
Wpływ mediów elektronicznych	40
Systemowa współzależność	41
Podejście makrosystemowe	41
MODELE INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	41
Model równowagi	42
Model poznawczy	42
Model przemiany psychospołecznej	43
EKLEKTYCZNA TEORIA INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	43
CECHY CHARAKTERYSTYCZNE OSÓB PROWADZĄCYCH INTERWENCJĘ KRYZYSOWĄ	44
Doświadczenia życiowe	44
Opanowanie	45
Kreatywność i elastyczność	45
Energia	45
Refleks w myśleniu	45
Inne cechy	46
Podsumowanie	46
Bibliografia	47

ROZDZIAŁ 2

Podstawowe umiejętności prowadzenia interwencji kryzysowej	49
WPROWADZENIE	49
SZEŚCIOETAPOWY MODEL INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	49
OCENIANIE	49
WYSŁUCHIWANIE	50
Etap 1: Zdefiniowanie problemu	50
Etap 2: Zapewnienie bezpieczeństwa	50
Etap 3: Wspieranie	50

DZIAŁANIE	50
Etap 4: Rozważanie możliwości	50
Etap 5: Układanie planów	52
Etap 6: Uzyskanie zobowiązania klienta	52
OCENA W INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	52
Ocena sposobu funkcjonowania klienta	52
Ocena w interwencji kryzysowej	53
Ocena natężenia kryzysu	53
SYSTEM OCENY SELEKCYJNEJ	54
OCENA PSYCHOBIOLOGICZNA	59
OCENA AKTUALNEGO STANU FUNKCJONOWANIA KLIENTA	60
Stan klienta: ostry czy przewlekły?	60
Zasób sił emocjonalnych klienta	60
Strategie oceny stanu emocjonalnego	61
OCENA INNYCH SPOSOBÓW RADZENIA SOBIE Z TRUDNOŚCIAMI I SYSTEMÓW WSPARCIA	61
OCENA POTENCJALNEGO ZAGROŻENIA SAMOBÓJSTWEM LUB ZABÓJSTWEM	61
PODSUMOWANIE PROCESU OCENY	62
WYSŁUCHIWANIE W INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	62
Pytania otwarte	62
Pytania zamknięte	63
Przeformułowanie i jasne podsumowanie	63
Poczucie własności	64
Atmosfera sprzyjająca rozwojowi człowieka	65
Okazywanie empatii	66
Komunikowanie autentyczności	68
Wyrażanie akceptacji	69
Wysłuchiwanie	70
DZIAŁANIE W INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	72
Poradnictwo kooperatywne	72
Poradnictwo niedyrektywne	72

Poradnictwo dyrektywne	73
Strategie działań osób prowadzących interwencję kryzysową	74
Podsumowanie	78
Bibliografia	79

ROZDZIAŁ 3

Postępowanie z osobą przeżywającą kryzys

RÓŻNICA MIĘDZY INTERWENCJĄ KRYZYSOWĄ A PORADNICTWEM DŁUGOTERMINOWYM

Porównanie reguł, celów, sposobu funkcjonowania klienta i oceny jego postępów	82
---	----

UDZIELANIE POMOCY PRZEZ DYŻURNY TELEFON KRYZYSOWY

Strategie prowadzenia poradnictwa przez telefon	86
Stali, ciężko zaburzeni i ordynarni rozmówcy	91
Osobowość	92
Postępowanie z rozmówcą ciężko zaburzonym	93
Inni rozmówcy problemowi	96
Postępowanie z trudnymi klientami	97
Kwestie prawne, etyczne i moralne poradnictwa telefonicznego	99

POSTĘPOWANIE Z OSOBAMI PRZEŻYWAJĄCYMI KRYZYS W PLACÓWKACH „OTWARTYCH DRZWI”

Rodzaje przedstawianych kryzysów	100
Postępowanie w społecznych poradniach zdrowia psychicznego	101

STANY TRANSKRYZYSOWE W TERAPII DŁUGOTERMINOWEJ

Reakcje lękowe	104
Regresja	105
Problemy związane z zakończeniem terapii	105
Kryzys w trakcie sesji terapeutycznej	106
Załamania psychotyczne	106
Klienci manipulujący	107
Pacjenci o osobowości z pogranicza (borderline)	107

PORADNICTWO DLA TRUDNYCH KLIENTÓW

Podstawowe reguły prowadzenia poradnictwa dla trudnych klientów	109
Konfrontacje z trudnymi klientami	110

POUFNOŚĆ W POSTĘPOWANIU Z KLIENTEM	111
Zasady określające granice poufności	111
Zamiar wyrządzenia krzywdy i obowiązek ostrzeżenia przed zagrożeniem	112
Podsumowanie	114
Bibliografia	115

CZĘŚĆ 2

Postępowanie w konkretnych rodzajach kryzysów: udajemy się na front	117
--	-----

ROZDZIAŁ 4	
Zespół stresu pourazowego	119

WPROWADZENIE	119
---------------------------	-----

DYNAMIKA PTSD	121
----------------------------	-----

Różnicowanie diagnostyczne	121
----------------------------------	-----

Sprzeczne rozpoznania	122
-----------------------------	-----

Problem występującej wcześniej psychopatologii	123
--	-----

Reakcje fizjologiczne	123
-----------------------------	-----

Zapamiętywanie uzależnione od stanu afektywnego	124
---	-----

CZĘSTOŚĆ WYSTĘPOWANIA, SKUTKI I RODZAJ URAZU	124
---	-----

Częstość występowania	124
-----------------------------	-----

Skutki rezydualne	125
-------------------------	-----

Znaczenie rodzaju urazu	125
-------------------------------	-----

Wietnam: archetyp PTSD	126
------------------------------	-----

Myśli natrętne, nawracające	128
-----------------------------------	-----

Zaprzeczanie/odrętwienie	128
--------------------------------	-----

Stan podwyższonego pobudzenia układu nerwowego	129
--	-----

Dysocjacja	129
------------------	-----

Reakcje rodziny	129
-----------------------	-----

WZORCE NIEPRZYSTOSOWANIA CHARAKTERYSTYCZNE DLA PTSD	130
LECZENIE OSÓB DOROSŁYCH	131
Ocena	132
Fazy powrotu do zdrowia	134
Rozpoczynanie interwencji	135
Znaczenie akceptacji	135
Zagrożenia związane z terapią	136
Interwencja indywidualna	137
Zagrożenie/wołanie o pomoc	138
Wygaszanie natrętnych obrazów	138
Odrętwienie/zaprzeczanie	138
Refleksja i przejścia	140
Integracja	143
TERAPIA GRUPOWA	143
Grupa przystosowania do życia	149
Terapia rodzin	150
ODWRAŻLIWIANIE RUCHAMI GAŁEK OCZNYCH I PONOWNE PRZETWARZANIE INFORMACJI	150
DZIECI A PTSD	153
Strategie interwencji	156
Terapia	157
Życie po wyzwoleniu się z urazu	158
Podsumowanie	159
Bibliografia	159

ROZDZIAŁ 5

Kryzys zagrożenia życia	167
--------------------------------	-----

WPROWADZENIE	167
Zasięg kryzysu związanego z samobójstwami	167
Samobójstwo i dylemat moralny	168
DYNAMIZM SAMOBÓJSTWA	169
Teorie psychologiczne	169

Inne wyjaśnienia	169
Cechy charakterystyczne osób popełniających samobójstwo	170
Podobieństwa między samobójstwem a zabójstwem	171
Analizowanie listów pozostawionych przez samobójców i zabójców pod kątem podobieństw pomiędzy obiema sytuacjami	171
MITY O SAMOBÓJSTWIE	172
OBSZARY OCENY	173
Sygnały zamiarów samobójczych	173
Czynniki ryzyka	173
Zastosowanie Formularza Oceny Selekcyjnej w odniesieniu do problemu zagrożenia życia	175
STRATEGIE INTERWENCJI	175
Ludzie starsi	183
Zabójstwa/samobójstwa wśród ludzi starszych	185
Autopsja psychologiczna	188
Strategie postinterwencyjne	188
KIEDY ZAWODZI INTERWENCJA KRYZYSOWA	191
Stres i żałoba po utracie klienta	191
Wyjątkowy charakter żałoby po samobójstwie	192
Podsumowanie	193
Bibliografia	193

ROZDZIAŁ 6

Napaść seksualna	197
-------------------------------	------------

WPROWADZENIE	197
Gwałt, molestowanie seksualne i napaść – zakres problemu	197
Mechanizmy gwałtu	198
Mity związane z gwałtem	200
GWAŁT DOKONANY PRZEZ PARTNERA NA RANDCE LUB ZNAJOMEGO	202
Ryzyko doświadczenia gwałtu na randce	202
Zapobieganie gwałtom dokonywanym przez znajomych i partnerów na randkach w różnych okolicznościach	202

STRATEGIE INTERWENCJI W PRZYPADKACH GWAŁTU Z POBICIEM: PRZYPADEK JEANETTE	203
Bezpośrednio po fakcie	204
Następne trzy miesiące	205
STRATEGIE INTERWENCJI WOBEC DOROSŁYCH, KTÓRZY BYLI OFIARĄ NADUŻYĆ SEKSUALNYCH W DZIECIŃSTWIE: PRZYPADEK PEARL	207
Diagnoza	207
Terapia dorosłych	208
Odkrycie faktu i przyznanie, że miał miejsce	208
Psychoedukacja	209
Potwierdzenie	209
Wygaszanie urazu	209
Restrukturyzacja poznawcza	210
Łagodzenie żalu po stracie	211
Zmienianie zachowań poprzez budowanie umiejętności	212
DŁUGOTRWALE SKUTKI NADUŻYĆ SEKSUALNYCH WOBEC DZIECI	212
Uraz psychiczny i jego następstwa	212
FAZY NADUŻYCIA SEKSUALNEGO WOBEC DZIECKA	215
Zasięg zjawiska, wina oraz spodziewane skutki nadużyć seksualnych wobec dzieci	216
MECHANIZMY SKUTKÓW NADUŻYĆ SEKSUALNYCH DOZNANYCH W DZIECIŃSTWIE	217
RODZINNE MECHANIZMY NADUŻYĆ SEKSUALNYCH	218
„Przekazywanie” molestowania seksualnego z pokolenia na pokolenie	218
WSPOMNIENIA DOZNANYCH W DZIECIŃSTWIE NADUŻYĆ SEKSUALNYCH	218
Fałszywe wspomnienia	218
Wątpliwości i kontrowersje	219
STRATEGIE INTERWENCJI PROWADZONYCH WŚRÓD DZIECI	219
Terapia indywidualna dzieci	219
Potrzeba afirmacji i bezpieczeństwa	219
Odzyskiwanie poczucia kontroli nad własnym życiem	220
Edukacja	220
Profilaktyka	221

DOROŚLI, KTÓRZY PRZEŻYLI NAPAŚĆ SEKSUALNĄ W DZIECIŃSTWIE	221
Uraz psychiczny i jego następstwa	221
Fałszywe wspomnienia	223
STRATEGIE INTERWENCJI W PRZYPADKACH NADUŻYĆ SEKSUALNYCH WOBEC DZIECI:	
PRZYPADEK SUSIE	223
Ujawnienie	224
Bezpośrednio po fakcie	224
Zbieranie wywiadu od dziecka	226
Przygotowywanie dziecka do składania zeznań	227
Następstwa	228
Poradnictwo	228
Zapobieganie wtórnemu skrzywdzeniu	230
Terapia dla sprawców	230
Inicjatywy związane z wymiarem sprawiedliwości	230
Podsumowanie	231
Bibliografia	232
 ROZDZIAŁ 7	
Przemoc ze strony partnera	237
POWSZECHNOŚĆ PRZEMOCY DOMOWEJ	237
SPOSOBY PODEJŚCIA DO PRZEMOCY ZE STRONY PARTNERA	239
MECHANIZMY ZJAWISKA PRZEMOCY	240
Mechanizmy psychospołeczne i kulturowe	240
Czynniki psychologiczne	243
Czynniki stresujące	244
Mity związane z maltretowaniem	245
Sporządzanie profilu sprawcy znęcania się	246
Cykl przemocy	247
Sytuacja maltretowanych kobiet	247
STRATEGIE INTERWENCJI	248
Ocena	248
Elementy interwencji	251

SCHRONISKA	257
Prowadzenie poradnictwa dla kobiet w schroniskach	257
Dalsza opieka	260
PROWADZENIE INTERWENCJI WŚRÓD DZIECI	261
PRZEMOC W OKRESIE PRZEDMAŁŻEŃSKIM	262
PRZEMOC W ŚRODOWISKACH GEJÓW I LESBIJEK	263
Interwencja kryzysowa w przypadkach przemocy wśród gejów i lesbijek	264
LECZENIE SPRAWCÓW PRZEMOCY	266
Cele terapii	267
Ocena	267
Wywiad wstępny	268
Motywacja	268
Grupa kontrolowania gniewu	269
Skuteczność programu	274
BYCIE W ZWIĄZKU, W KTÓRYM ISTNIEJE PRZEMOC	275
Podsumowanie	276
Bibliografia	276

ROZDZIAŁ 8

Uzależnienie od substancji chemicznych: kryzys nałogu	283
--	-----

SOCJOKULTUROWE DETERMINANTY NADUŻYWANIA SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH	284
ALKOHOL: NUMER 1 WŚRÓD NADUŻYWANYCH SUBSTANCJI	285
MODELE UZALEŻNIENIA	286
DEFINICJE TERMINOLOGICZNE	288
MECHANIZMY UZALEŻNIENIA	290
Mechanizmy obronne	290
Ułatwianie i współuzależnienie	291
DZIECI W RODZINACH ALKOHOLOWYCH	294
Reguły rodzinne w rodzinach alkoholików	295
Dorośle Dzieci Alkoholików (DDA)	296
DIAGNOZA UWZGLĘDNIAJĄCA WIELE ZMIENNYCH	299

STRATEGIE INTERWENCJI	300
Ocena	300
Etapy kryzysowe w terapii uzależnień	304
Detoksykacja	307
ZASADY LECZENIA	308
Ewoluuące podejścia terapeutyczne	308
Cele terapeutyczne	310
Protokół postępowania terapeutycznego	311
Terapia indywidualna	311
Grupa terapeutyczna	312
Nabywanie umiejętności potrzebnych w związkach z innymi ludźmi	313
Akceptowanie odpowiedzialności	313
Wyjście z zaprzeczania	314
Konfrontacja	315
Testowanie granic	316
Sekrety w trakcie leczenia	316
Burzenie irracjonalnych mechanizmów myślenia	317
Reagowanie na sygnały środowiskowe prowadzące do picia	318
Leczenie rodziny	319
Nawrót	322
Opieka po terapii i zapobieganie nawrotom	323
INTERWENCJA WŚRÓD DOROSŁYCH DZIECI ALKOHOLIKÓW	326
Ocena	326
Edukacja	328
Grupa poradnictwa	329
Uzyskiwanie zobowiązania do abstynencji	329
Podsumowanie	329
Bibliografia	330

ROZDZIAŁ 9**Strata osobista: żałoba i smutek po stracie335****MECHANIZMY ŻAŁOBY336**

Mechanizmy kulturowe336

Obyczaje socjokulturowe336

PODEJŚCIA DO ŻAŁOBY337

Model Kübler-Ross: stadia smutku umierającego pacjenta337

Model Schneidera: transformacyjne stadia smutku po stracie338

Kontrapunkt dla modeli tradycyjnych: model Dutra339

RODZAJE STRAT340

Śmierć współmałżonka340

Śmierć dziecka340

Utrata bliskiej osoby w dzieciństwie341

Utrata bliskiej osoby w wieku dojrzewania342

Żałoba u ludzi w starszym wieku342

AIDS: współczesny dylemat343

Utrata pracy344

Separacja i rozwód345

Śmierć ulubionego zwierzęcia domowego345

Skomplikowana reakcja żałoby po stracie346

Żałoba pozbawiona prawa głosu347

STRATEGIE INTERWENCJI347

Stadia żałoby: koncepcja operacyjna347

Najważniejsze kroki w procesie żałoby348

Wysłuchiwanie ludzi pogrążonych w żałobie – imperatyw prowadzącego interwencję348

Śmierć współmałżonka348

Śmierć dziecka351

Żałoba w wieku dziecięcym354

Separacja i rozwód356

Śmierć ulubionego zwierzęcia domowego358

Żałoba osób starszych359

Żałoba klientów zarażonych HIV	361
Skomplikowany proces żałoby – śmierć matki	363
Kryzys żałoby u prowadzącego interwencję	366
Podsumowanie	367
Bibliografia	368

CZĘŚĆ 3

Kryzys w siedzibie służb społecznych	371
---	-----

ROZDZIAŁ 10

Przemoc na terenie instytucji	373
--	-----

CZYNNIKI SPUSTOWE	373
WINY PO STRONIE INSTYTUCJI	374
WINY PO STRONIE PERSONELU	374
ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA	375
MECHANIZMY PRZEMOCY W PLACÓWKACH SŁUŻB SPOŁECZNYCH	375
Podstawy przemocy	376
STRATEGIE INTERWENCJI	378
Planowanie zabezpieczeń	378
Zaangażowanie	379
Analiza miejsca pracy	379
Kontrola i zapobieganie	379
Szkolenie	380
Środki ostrożności związane z lokalizacją zagrożenia	382
Prowadzenie dokumentacji i ocena programu	383
Etapy interwencji	383
AGRESYWNY KLIENT GERIATRYCZNY	392
Dezorientacja umiarkowana: przypadek Cliffa	392
Dezorientacja głęboka: przypadek Grace	396

POSTĘPOWANIE Z OFIARAMI NAPAŚCI WŚRÓD PERSONELU	398
Podsumowanie	399
Bibliografia	399
ROZDZIAŁ 11	
Kryzysy w szkołach	403
SZCZELNIE CHRONIONY PRZED PRZEMOCĄ BUDYNEK SZKOLNY NOWEGO TYSIĄCLECIA	403
GANGI	405
Rodzaje gangów	405
Pojawianie się gangów na obszarach podmiejskich i wiejskich	406
Problemy występujące w systemach szkolnych	407
Programy interwencji i zapobiegania działalności gangów	408
Spółeczność	411
WYOBCEWANY MŁODOCIANY SPRAWCA PRZEMOCY	411
Profilowe porównanie cech i charakterystyka młodocianych sprawców przemocy	412
Przesiewowe wyszukiwanie EVJO	415
Zbieranie wywiadu od potencjalnego EVJO	416
Działanie	419
ZAPOBIEGANIE SAMOBÓJSTWOM I INTERWENCJA	419
Czynniki ryzyka – wskazówki	420
Myśli samobójcze u dzieci i młodocianych	420
Skupiska samobójstw: zaraźliwość	425
ZAGADNIENIA PRAWNE I ETYCZNE ZWIĄZANE Z MOŻLIWOŚCIĄ WYSTĄPIENIA ZACHOWAŃ GWAŁTOWNYCH	427
PLANOWANIE DOTYCZĄCE KRYZYSU	429
Komitet planowania reagowania na kryzys	429
Zespół reagowania kryzysowego	430
WDRAŻANIE PLANU KRYZYSOWEGO	432
Wymogi materialne	432
Logistyka	432
Reagowanie na kryzys	433
ŻĄŁOBA W SZKOŁACH	436

INTERWENCJA TRANSKRYZYSOWA	438
Podsumowanie	441
Bibliografia	441

ROZDZIAŁ 12

Negocjacje kryzysowe związane z porwaniem zakładników	445
--	-----

BRANIE ZAKŁADNIKÓW	446
Typy porywaczy	446
Zaburzeni umysłowo	446
Inni biorący zakładników	449
Stadia i dynamika rozwoju sytuacji zakładników	450
STRATEGIE INTERWENCJI	453
Techniki komunikowania się	453
Opanowywanie groźnych sytuacji	455
Zbieranie informacji	455
Stabilizowanie sytuacji	455
Przekonywanie porywacza do poddania się	457
Negocjowanie w sytuacji porwania zakładników: przypadek Jamesa	458
Pracownik prowadzący interwencję kryzysową w roli konsultanta	463
Pełnienie funkcji negocjatora	463
JEŻELI ZOSTAŁEŚ ZAKŁADNIKIEM	464
INTERWENCJA PO UWOLNIENIU	465
Interwencja kryzysowa wobec ocalonych zakładników	466
Podsumowanie	468
Bibliografia	468

ROZDZIAŁ 13

Pracownicy służb społecznych w kryzysie: wypalenie	471
---	-----

ZAWODOWCY W NIESIENIU POMOCY: GŁÓWNI KANDYDACI	471
DEFINIOWANIE WYPALENIA	472
MECHANIZMY WYPALENIA	472
PRZYCZYNY WYPALENIA	473

BADANIA NAD MECHANIZMAMI WYPALENIA	474
MYŚLENIE SPRZYJAJĄCE WYPALENIU	475
OBJAWY WYPALENIA	476
POZIOMY WYPALENIA	476
STADIA WYPALENIA	476
ZWIĄZEK MIĘDZY PRACOWNIKIEM I KLIENTEM A WYPALENIE	478
Przeciwn przeniesienie	478
Traumatyzacja pośrednia/wyczerpanie współczuciem	478
WINY PO STRONIE ORGANIZACJI	479
ROZPOZNAWANIE WYPALENIA	480
STRATEGIE INTERWENCJI	480
Ocena	481
Interwencja przez szkolenie	481
Interwencja wobec organizacji	482
PRAKTYKA PRYWATNA I WYPALENIE	486
Interwencja wobec osoby	487
Podsumowanie	495
Bibliografia	496

CZĘŚĆ 4

Nowe kierunki	499
----------------------------	-----

ROZDZIAŁ 14

Ekosystemowa interwencja kryzysowa i imperatyw wielokulturowości	501
---	-----

GWAŁTOWNIE ZMIENIAJĄCY SIĘ OBRAZ WYDARZEŃ	501
--	-----

Międzynarodowy terroryzm	501
--------------------------------	-----

PRZEGLĄD SYSTEMÓW	503
--------------------------------	-----

Mikrosystem	503
-------------------	-----

Mezosystem	505
------------------	-----

Egzosystem	506
------------------	-----

Makrosystem	507
Chronosystem	507
Definiowane zasad ekosystemu interwencji kryzysowej	508
ANALIZA PRZYPADKU RODZINY BENEFIELDÓW	511
PERSPEKTYWA WIELOKULTUROWOŚCI W INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	521
Świadomość wartości kulturowych	522
Przekonania kulturowe	522
MINUSY PODEJŚCIA WIELOKULTUROWEGO DO INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	523
Pogląd uniwersalny w porównaniu z poglądem skupionym	524
PORADNICTWO SKUTECZNE KULTUROWO	525
Pozytywne aspekty pracy skutecznego terapeuty wielokulturowego	525
Praca w kontekście kontinuum indywidualnego/kolektywnego – wysokiego/niskiego	526
Świadomość umiejętności zarówno w rozumieniu ekologicznym, jak i wielokulturowym	527
KWESTIE WIELOKULTUROWOŚCI PODCZAS PRACY POZA WŁASNYM TERENEM	528
Argumenty przeciw natrętnemu „pomaganiu”	529
Turystyka traumy	529
Wykonywany zawód jako przeszkoda kulturowa	530
Położenie geograficzne jako przeszkoda kulturowa	530
Dylemat konsultacji lokalnej	531
Konieczność działania	532
Podsumowanie	533
Bibliografia	533
 ROZDZIAŁ 15	
Zejść z kozetki i wyjść na ulicę	537
EWOLUCJA INTERWENCJI KRYZYSOWEJ JAKO ODRĘBNEGO KIERUNKU PSYCHOTERAPII	537
Ruch oddolny	537
Znaczenie wolontariatu	538
Wyszkoleni, profesjonalni konsultanci	538
Rozwój placówki	539
Bodźce społeczne	540

ANTYCYPACYJNE I PREWENCYJNE MODELE INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	540
Interwencja kryzysowa w świetle faktów	540
Opieka kontrolowana i jej koszty	541
Programy prewencyjne	541
NOWE TRENDY W INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	542
Programy przewyższania kryzysów	542
Programy ułatwiające rozwiązywanie problemów i zespoły reagowania kryzysowego	543
Krajowe zespoły interwencji kryzysowej	546
Miejscowe agencje kryzysowe	549
Zintegrowane poziomo i pionowo lokalne systemy zarządzania kryzysowego	549
Aspekty zdrowia psychicznego w lokalnych centrach zarządzania kryzysowego	555
Odreagowanie psychologiczne	556
Odreagowanie psychiczne – ratownicy kryzysowi	557
Proces odreagowywania w interwencji kryzysowej	559
Elektroniczne usługi ułatwiające rozwiązywanie problemów	560
POLICJA A INTERWENCJA KRYZYSOWA	562
Konfrontacja policji z ludźmi chorymi lub zaburzonymi umysłowo	562
Program Zespołu Interwencji Kryzysowej (CIT)	563
Program Ośrodka Rozwiązywania Problemów Rodzinnych (FTC)	565
PROGRAMY INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W SPOŁECZNOŚCIACH LOKALNYCH	566
Podejście wielodyscyplinarne	566
Innowacyjne programy	566
Plan	567
EPILOG	567
Podsumowanie	568
Bibliografia	568